

معاونین تحریریه : احمد آغایف بك - احمد حكمت بك - احمد راسم بك - اسماعيل مشتاق بك - امين بلند بك - تحمين ناهيد بك - جلال ساهر بك - جلال نوري بك - جناب شهاب الدين بك - حسين جاهد بك - حسين دانش بك - حسين زاده علي بك - حسين عاد بك - سعيد حكمت بك - سليمان صائب بك - سليمان نسيب بك - سليمان نظيف بك - ضيا بك -

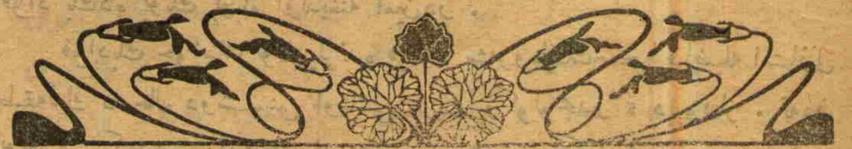
شهاب الدين سليمان بك - عبدالحق حامد بك - عبد الفياض توفيق بك - عبدها جودت بك - باغترينو لولو عثمان نوري بك - علي جانب بك - عمر سيف الدين بك - عيني زاده حسن تحمين بك - فائز عالي بك - كاظم نامي بك - كوپريلي زاده محمد فؤاد بك - لوغرف فؤاد بك - محمد جايديك - محمد رؤف بك - محمد صادق بك - مدحت جمال بك - مصطفي صبحي بك - مفيد راتب بك .

غزته سنك هفتلق علاوه سيدر

نومرو ۳

(۶۵) نومرولى نسخه يه مربوطدر؛ آيرجه پاره ايله صائيلماز.

۳ مائيس ، ۱۳۲۸

صاحبزادير

يكي لسان اطرافنده

يكن هفته «تورك بوردي»، «ثروت فنون»، «تروت فنون» و «رباب» كي اوچ محمودده يكي لسانه دائر مجله واردى : «تورك بوردي» نك محترم اولغلردن : احمد حكمت بك «آته» ده تشكىل ايدهن «مستشرقلر» قونفره سنده كيتمش يدى . قونفره يه «تورك ديلي واديباتي» حفته فرانسجه اولارق تبليغ ايتديكي مطالعهلر : «بوحركت ادبيه ، اليوم ، استانبولده «تورك درنكي» و «تورك بوردي» ، سلايكده «كنج قلملر» ، مناسرتده «كنج فكرلر» مجموعله لربله ازميرده «كوبلو» جريده سي كي واسطه لره مالك اولدى و بوسايله ده اون دردنجي عصر مجري ، توركلر ايجون برعصر ملي اولدى . «سوزلرله نهايت بولو بور» . «كنج قلملر» يكي لسانك صروجي ويكي لسانچيلرك فكرلرينك ناشري اولديني ايجون مستشرقلر قونفره سنده ذكر ايده سي بزجه فوق العاده اهميتلي و قيمتلي در . بوحركت كوسته رييوروكه «يكي لسان» معارضلرينك ظن ايتك ايسته ديكي كي ، زواله محكوم دكلدر ؛ بلكه كون كچكجه ، دهها زياده صلابت و قوت آليور .

آكلامق ايسته مشدك . يالكنز ، مخالفتك نزيه برلسانله وقوعي ، تزييفدن و بزده بولونميان قناعتلري بزده اسناد ايدهرك اديبلر مزدن بعضي سني بزدن تنفيره جالجه مقندن واز كچيلمه سني رجا ايتمش ايديك . ايسته فؤاد بك ، نقل ايتديكمز سوزلرله «يكي لسان» مسأله سنك سليم بر مجراده جريان ايتمه سني تا مين ايدبور .

محمد فؤاد بكه جواب و برمزدن اول «رباب» مجموعله سنده يعقوب قدرى بكك «يكي لسان» . دثر اولان مقاله ندي ده خارلاقمق اعجاب ايدبور . بز ، محمد فؤاد بكدن آلدقمز نزاھت درسندن ، يعقوب قدرى بكه قارشى ده استفاده ايتمكه چالديشاحنز و يالكنز تزييف و تدليل مقصدله يازيلان بو سوزلرك باشقه هيچ بر علمي قيمتي بولونماذيغي سويله به جكز . يعقوب قدرى بك ، «يكي لسان» ك رد ايتديكي شيلري بزده اسناد ايدبور . بز هيچ بروقت «ديكيزي ارثي» ، كسي بوتون اعتيادلردن تجريد ايده جكسكز ، يكي لهجه كز اولاجق . «دعه دك» بز ديلزي طبيعي اولايان جريانلردن قورنارمق ايسته بورز . لسانده كوكلشديرمك ايسته نيان فائده سز بدعتلري سو كوب آتمق ، لساني اصل ملي اعتيادلرله ، طبيعي لهجه سيله قولانق املنده سز . «بودون» كي كلهلري قولانق يكي لسانك اساسلردن دكلدر ؛ بو كلهلري لسانه صوقان باشقه بر حرياندر . بر يكي اجتماعي جريان دهها واركه «توركيكلك» در . توركللك منشا نندن ، اساطيرندن ، تاريخندن ، اعتياد و عئنه لرندن بحث ايده ركن بوبله يكي كلهلر ظهور ايده جكدر . چونكه مفهوملر ايجون يكي كلهلر بولونق ضروريدر . بو ماضي به دونك ، قارا وروم واديلرينه كيتك دكلدر . علمي اصطلاحلر ، حقوق تعبيرلريكي قبول ايدلرجه لسانه كيرميورمي ؟ «بودون» كي كلهلرده عيني بولدن كابورلر . فرانسجه دن ترجمه ياپانلرده ، بزده مقابللري بولامادقلى كلهلر برينه ، اولسانك كلهلرني قبوللرنيورلر . اسكي لسان الله بازانلرك ايجاد ايتدكلري كلهلره قارشى ده بواعتراض وارددر . فكرت ، جناب بكارك يازيلرنده اويله مانوس اولايان ، غريب كلهلره تصادف ايدلر كه اونلري كولونج بولامق قابل اولماز . لسانه بويله كله و تركيكلر ادخال ايتك البته بزده ايسته به جكمز برش در .

ايسته يعقوب قدرى بكك بوتون اعتراضلرينك اساسي بو صورتله چورويور . حتى دفته شاياندر كه يعقوب قدرى بك «يكي لسان» ك هله بنده بولونيوردي . يازيلريني يكي لسانده يازديشك فرقنده اولبور . بو فرقنده اولماق ، مناسرتده انتشار ايدن «يكي فكر» ي سلايكده ظن ايتمه سيله ده تايب ايدبور . بز «يكي لسان» جيلر ، عيني زمانده «توركيكي» ده اولديشمزدن ، تاريخمزي تدقيق و تتبع ايده ركن آلتون داغليرينه ، قارا قوروم واديلرينه ، توارن ايللرينه قدر نظر مزي كرى به مد ايده رز . بوبوك نسلمرك بوتون فضائليني ، اجتماعي مفكوره لري ، آراز . بو تدقيق صره سنده يكي بر كله دوغار . يا خود بك اسكي بر كله حيات بولورسه ، بندن يكي لسان نه غيب ايدهر ؟

بزي لسانده ماضي به رجعت ايتمكه اهم ايدبورلر ! بو ، تدقيق سز ، بر اساسه اسناد ايدلر كيزين ويرلش برحكم در . بز «لسان كندي جذرلردن دكل ، تصرفلردن تشكىل ايدهر» ، دييبورز ، اوغاليه .

«ثروت فنون» ده محمد فؤاد بكك بكا ويرديكي جواب بولونيور . فؤاد بك ، بودفه ، مناظري غايت نزيه بر مجرايه سوق ايتدى ؛ بزده ، استفادهي موجب بر نزاھت درسي ويردي . معارضلر نك بوتورلو عوملرينه ، اعتراف ايدهرم ، محتاجز ، چونكه ، اووقت ، مقصد و موضوع ، بوش و متجاوز كله و كلامدن عاري اولارق تعين ايدهر ، و طبيعي بر جريان اولان «يكي لسان» ده بمضلمرك يادقلىرى صوغوقلر وچيركلكلر آكلشيلير و اونلردن صايقيلير . بز ، بونقظه ده محمد فؤاد بكه تشكرلر ايدهرز ؛ زيرا لسانك طبيعت و بداعته ياقيشمايان افراطلري تفريلري كوروب تصحيح ايتمه مزه خدمت ايدبور .

محمد فؤاد بك جوابنك صوكلرنده : «يكي لسان» جرياني ، ساده لكة درغري مناديا ايلرله ين لسانمرك بو خصوصده كي طوره لرني برز تسريعدن باشقه هيچ بر نتيجه حصوله كيتيره ميه جك ظن ايدبورم ؛ وايسته بونقظه نظر دن ، بو يكي جريانك وجوده كلكش اولماني معارض ، فقط صبحي بر نظر نقد بر ايله مناسرتده ايتمكه ميم . «دييبور» بوتون معارضلر مزدن بويله سوزلر ايتيمك ايسته رز . بونقظه برابر بوشوزلر . بز محرمتنك طبيعي بر اصطفايي تعجيل ايتمكدن عبارت اولديني بك كوزل تصديق ايدبور . «يكي لسان» اجتماعي بر جريان اولديني ايجون ، جمعيت حياتنده عامل اولق ايسته ينلرك ، بوجزيانه قارشى مخالف ويا موافق بر وضعيت آلاريني طبيعي كورموش ايديك . بونقظه ، مخالفلرك فكرني اجتهادلرينه حرمت ايتديكمز ي

جفتا بچدن، او فوجده دن بيلم نه چدن كله آلوب قوللامق «يكي لسان» ده براصل دكلدر ؛ حتى بر فرعه ده دكلدر. يوقارنده ديدكمز «توركيك» ك ميدانه چيقارديني وچيقاراجني كله لردن يكي لسان مسؤل طوتولمايدر . يكي لسان ، « حد ذاتنده » يرينه « ذات حدنده » يده قبول ايتيور . چونكه اساسلرندن برى ، قلدشه تركيبلرى ترجمه شكلنده قولانامقدر. فقط « نظر دفته آلسين . » ديه چك برده « دقت ايتسين » ديمكي ترجيح ايديور .

« يكي لسان » ايله يازانلر اينجده « يكي لسان » مخالف شيلر يايانلر ، معارضلر ك مؤاخذه لري ، استيزالري ايله دوغرى يولى بولمه چاليديورلر . و بوندن بنه يكي لسان قازانيور . محمد فؤاد بك بويكي نويه اساتيله يكي لسانه هروقت اعتراض ايتسين ، چيركينلكرى كوسته رسين ، كنديسنه متشكر قاليرز .

شوراسنى ده علاوه ايدم كه بزم « يكي لسان » دائر اولان تبعمز بيتمه مشدر . ده يايلاچق چوق شيلر من وار . لسان علمنه عالمه اويله تحقيقلر من وار كه ايفاسى سنه لر ايتسر . محمد فؤاد بك بزم « رهي دوغورمون » دن وانوك « فرانسز لسانك بديعياتى » عنوانى اثرندن بحث واستشهاد ايله مشرى غريب بولويور . بر حقيقتك تبديني صدندن بر فرانسز عالندن استشهاد ايتكمده بز غرابت كورميورز . تورك لسانك بنه سنه يابانچى اولان تركيبلر ، فرانسز لسانك بنه سنه يابانچى اولان تركيبلر كي ، لسانك بداعتى اخلاص ايدر . اوده اعتراف ايديبور كه جناب ايله خالده ضايفك مشرتلرى ، تركيبلره دكل ، شخصيتلر ده در . يالكن وجوده كتير دكلرى محله اثرلره تركيبلر كده تاثيرى اولدينى سويله مكدن كندىنى آلاميور و جنابك :

ايدم كه ترك ناي زار حزن ، ساحل صاف بحر ايتدم بن . مصر اعلىله مدعاسنى اثبات ايتكه چايشيور ، بلكه ذوق سزلكه حكم اولويور ، فقط اعراف ايدم كه بن « ترك ناي زار حزن » ، ساحل صاف بحر ، تركيبلر كده تورك لساننه خاص بر آهنگ كورميورم و بو تركيبلرى طبيعته مخالف بولارق بكنميورم . ادعا ايديبورم كه بوكون بو تورلو تركيبلر قوللانميبور ؛ و بولرى بروقت خوش بولانلر بيله شيرى ذوقى بوليورلر .

اسكى لسانك اورته به قويدىنى اثرلر كون كچدكيه سقوطى اعلان ايديبور . بزم صوك زمانلر ده اسكى لسانه يازلش شاه اثرلر كوستر بلمن . واقعا يكي لسانده بويله شاه اثرلر وجوده كتمدمدى . فقط كلن هر كون اونك قوتنه برشى ضم ايديبور ، بداعتى آرتيريور . آرز زمان صوكره « يكي لسان » ك توركللك بويوك اثرلرني ابداع ايدم چكته اطه شائعه واردر . اسكى لسانك تركيبلرى عروض و زنيه شعرلر يازممه بك مساعده در . تركيبلر بو خصوصده شاكره بيوك برسوهوت و ريبور . فقط يكي لسانه عروض و زنده شعر يازمق بك كوچ ايسه ، صنعت البته قولايقمده دكلدر . قولايق باشقه صنعت باشقه در . سياستك ، انسى و صميميتك قولايقمده فدا ايدلمسى شهبه سز صنعت تلق ايديله من . موهبه لى اولان صميمى شاعرلر يكي لسانه عروض و زنده ده موفق اولويورلر .

محمد فؤاد بك « دهموقرات لسان » فى ، عوام لسانى تلق ايديبور . و بوراده كي عوام كه سنى ده ناسك آشاغى طبقه سيله تفسير ايتك ايتسيور . حالبوكه دهموقرات ديك ، فؤاد بك طن ايتدكلرى معناه ، عوام ديمك دكلدر ؛ بورا كي عوام ، انام در . « دهموقرات لسان » ديمك « انى لسان » مى عزاد ايتش ايتك . كله لك چوق دفعه ياكش تفسيرلر ميدان آچدينى بيلد بكمز ايچون بوراده عوام وانام كله لرينه دائر برايضاحده بولونام . اساتلر مشرتبه جه بر بوندن قرقلى زمره لر تشكيل ايدلر كه « علم اجتماع » ده بولنه ضيف ديزلر . صغلىرى اورنادن قالد بوق اجماعى بر سويه ياقى ايتسين مسلكه « اناميت Democratie » ديتلر . « سياسى اناميت democratie politique » حقوق صغفر ك . « اجتماعى اناميت democratie sociale » ذهنى صغفر ك . « اقتصادى اناميت democratie economique » ده اقتصادى صغفر ك آزارلر كده قرقلى قالد بوق چاليشلر .

عوامچيلىق بواج درلو انانيدن باشقه در . او ، عوامك خواصه تقوقنى ايتسه ديكى حالده « اناميت » صغفر آراسته سبق قبول ايديبور . واقعا اجتماعى و اقتصادى اناميت تماميله ممكن برشى دكلدر ؛ فقط سياسى اناميت ممكن در ، و بوكون بزده موجود در . سياسى اناميت ديكر بوتون اناميتلر ك اساسى در . بوكون فقير بر آدم ، چاليشه روق يازن ثروت صاحبي اولويور ؛ ميلونلرله ايشابور ؛ ممتاز بوموق ايديبور . بويله برطاقم سبيلره مشرتبه دن مشرتبه ايتوب بينمك ، سياسى اناميتك موجب اولدينى بر نعمتدر .

ايشته بزم « دهموقرات » كله سنندن مراد من بودر ؛ شوحالده دهموقرات بر لسان اولق ، آتجق يكي لسانه ميسر اولاجقدر ؛ اونك بقا بولاجقنده و ترقى ايدم چكنده اشباه ايدله ايدر .

« كنج قلملر » ده نشر ايديلن « آلتون دستان » ي محترم صاحبي اجتماعى بومقصده يازمشدر ؛ او كنديسنى صنعتكار عد ايتيور وطن ايدم فؤاد بك ده بونك بويله اولديفته امين در .

فؤاد بك جوابنك يوقاريلرنده « اولام مشروطيتك سحر فياضله امتيازلى طبقه لرك در حال دو شمش اولامى غريب و كولو نچدر » ديورلر . نهدن بو حقيقتي كنديسى كورمك ايتسه ميورده غريب و كولو نچ بولويور . بزده مثلا انكته زده اولدينى كي ، اصالت صاحبي امتيازلى بر طبقه وارميدر ؟ عبدالحميد زماننده امتيازلى طبقه يالكن اونك بندكانندن عبارت ايدى . اونك حكومتى زادكان حكومتى دكل ، بندكان حكومتى ، يا خود تدبير حكومتى ايدى . و بونده برونوع favoritisme جارى ايدى . بوامتيازلى صنف عبدالحميد اداره سيله برابر سقوط ايدى .

تركس لسانى امتيازلى بر لسان ايدى . شناسى بو امتيازى قيرمه چاليشدى ، و او كوندن برى لسان اناميت كسب ايتكه باشلادى . عبدالحميد اداره سنك العاسى ناضل سياسى اناميتك وجوده كله سنى موجب اولديسه ، لسانده هنوز موجود اولان امتيازلك اورنهدن قالماسنى و لسانك اناميت كسب ايتسه سنى ايجاب ايتدى .

عوام و خواص لسانك بنه سى بر اولميدر ؛ ايشته لسانده كي اناميتدن مراد بودر . خواصك قوللاندينى كله لر ، فضله اولور ؛ فقط لسانك بنه سى ، يعنى لسانيتك ده كيشمز .

بوتون شو يازدمر مندن استدلال اولوناييلر كه يكي لسان ، لسانده كي يكيلسى شعورى و ارادى بر حاله قويمى ايتسيور . كنديسنه اسناد اولونان بوتون چيركينلك ، و طبيعتمسزلكلردن چكينيور . يكي لسانچيلردن بعضيلرينك افراط و تفریط ايتلرى يكي لسان ايچون بر قصور اولماز . يكي لسانك بوسيتون يكي برج يان اولمادىنى سويله مش ، شمس الدين ساي بك مرحومك ، كنج قلملر ك صوك نسخه سنده نشر ايديلن مقاله سيله استشهاد ايتش ايدك .

ازميرى يكي لسانك وطنى كي تلق ايتله يز . لك چل يكي لسان قايابلرى ايلك اول اورادن چيتدى . اوراده يكي لسانك اونود و ملاز سيارلى واردر ؛ محمد نجيب و توفيق نوژادى ذكر ايدم رز . محمد نجيب صاغ اولمش اولسه ايدى ده ، مشروطيتدن صوكرايه يقبشه ايدى ، شهبه سز ، ايلك موجودى اولوردى . بوشرفى احراز ايدن ، عمر سيف الدينده ايلك فيضى ازميرده آلمشدر . بها توفيق ازميرلدر .

معارضلر من « يكي لسان » تعبيرنى مغرورجه بولويورلر ايسه اوندن ده ادا على اولان « فجر آنى » تعبيرنى ناضل قبول ايديبورلر ؛ بوكون فجر آيتنك سخط ايتش اولدينى محققدر . بو سقوطه اصلى سببده ايچندين يكي حيات چيقماسيدر . اكر « فجر آنى » يكي حيات و يكي لسانه ماشاشه ايتش اولسه ايدى ، بويله الم بر سقوطه اوغرامازدى ، يكي حيات حاقنده ديمك ايتسه دكلر من رفيق خالد بكك « كراتها بر تاج الم » سرلوحه سيله ثروت فنونك (۱۰۸۶) نومرولى نسخه سنده يازدينى سطرلر آراسته بولويور :

« بوشاعرله اونك ماعنى ايتيرم كه هنوز ده اكرتيسنك احترام باقلمنده چوق كيرلنه ديكى كنجلر او فوسون ، او كنجلر ك تاثيرلر نده ، ماعلر نديم چوق صميمى اولماديلر . وده ايتسا صنعت اولمده لرك بزده لك آرزو صميمى و بك چوق ضيفددرلر . ذاتا ادبياتم زده اكرتيا جمل و محروم

صميميتدر . اثرلر منده نه عشق ، اصل عشق منزه بكرز ، نه كينلر ، نه ذوقلر ... اثرلر كى مسوولشن ، اونلر كى حس ايدن قادين وارلك سيارله دولو حكايه لر منده عشق ديمه دن نرم ايدلش ، سومه دن ياشايدلش ، اضطرابلر ، كدرله سى روزه ايز براقه دن چيزلشدر . « كتابك ايكنجى مشرتبه تماميله محلى اولماسته ، بزه بزدن بر تورك كى بحث ايتسه سنده ، استانبول و جوازي اولدينى كي ، عجمانى كوزيله كوروب تعريف ايتسه سنده در . »

« بزه دار قانالردن ، دورغون كولردن بحث ايدن آرقداشلمك قدرت شاعرانه لرينه اعتماد ايتك ايتيرم ، هيسى ده ، بي شبه ، حساس و شاعر درلر . البته خراب ساحلارنده كوى مناره لر ينك بياض عكسلى او زيان چنارلرله كولكه لشمس بوغاز ايچى كولرندن ، يتيق يالبرك قويتو قايغوانلرنده دوران بوسون كي دورغون ، يشيل مركز صولردن ؛ جاملرنده كوشك قزلنى بارلاركن قنديللردن برايكيسى هنوز ياشمش بويوك جامع آقشاملردن متأثر ، متحسس اولمشلردر . البته بوتأثرلر چوق صميمى ، چوق محلى و حقيقيدر . حالبوكه ايچون بن اونلر ك يازلرني او فوردن بولردن زاده و بلكه منحصرأ ، كيدوب بالذات كورديكيم بلچيقنى ، صولردن قارا كولكلر دولودار بلچيقا جدوللرني خاطر ليورم ، ايچون ؟ »

« كتابده كي آهنگ ايشته طبيعتمسزكييلر قدر طبيعى ورنى قدر مى ، عيلدر . »

« » « ن » باشده علما و حكماى ساثره برر بر حقى منشوره لره قدر كيردى ، موضوع اعتباريله بر چوق مطالعات علميه به چاكي اوله . بيله چك بو اثر ، ساده جه صمعى ، ذاتى فكرلرله دولو . شاعر نصل دويدى و دوشوندى ايسه اويله يازيبور و بشقه لر ينك ديدكلريله ، ادعائى و ايشابله مشغول اوليور . »

« انسان يالكن وطنك داغلىرى ، دره لرني ، معدنلرني دكل ، مشاهيرني ، معظما ت آتارني ده سور ؛ وطن بونلر كه هيت عموميه سيدر و « نژاد اكرم » ده بجه اجزاي وطنى تشكيل ايدن او عظيم اثرلردن بريدر . »

ملكتمك اضمه حلالى قورقوسيله قتره ركن بوتون افول ايدن ايدم چك نقائس و محاسن آراسته انسان ادبياتى ، ادبيات دنيجه ده ايشته بو عيار اثرلر ياد ايدر . »

رجائى زاده اكرم بكك « نژاد اكرم » ي حقنده يازيلان ايكي يوز اونوزه يقين بويوك سطر ايتنده اكرتيسى كال نفرت ، صنعت معمارى كي نليه اولق او زده آتجق اونوز قدر تركيب بولونان مقاله لك شو بوقا يكي قهرلنى عيناً درج ايتكه يكي حيات ايچون دوشونمدا كرمزه كنجلر مندن بر مثال بولمش وعينى زمانده بر قيمت ييجييلك ايتش اولويورز .

« يكي لسان » ك محترم معارضلرندن شونف ده رجا ايدم رز كه شهبه سز كنديلرى قدر بو وطنك اولادى اولان كنجلرى « سلاتيك كنجلرى » ده آبرى بر عرقه و جمعيتيه منسوب فردلر كي تلق ايتسه ينلر . تورك كنجلكى ، استانبولده ده ، سلايكه ده ، وطنك هر يرنده ده تورك كنجلكى در . كنجلر بر برلرنيه بويله يابانچى و مشريف نظر لر عطف ايتملى ، بويوك مفكورلر نده بوتون قلبلرله برلشمه ليدرلر .

شيكاش : ۲۹ نيسان ۱۳۲۸

كازم ناي

أل سورمه يك صاقين ا

چو جو قلمره

كيمش بر آز كوموش ، بر آز آتش ، بر آز سما ، بر حسن و پر سكون و پر اسرار و پر ادا ، يابراقلر ك ايچنده اوچار بر چيچك كى ، پلبازه لهر خيالى ايپك بر آنك كى ...

ماى ، يشيل ، ترنجي ، مور ، اسمر ، بياض ، صارى اينش زمينه قوس قزح دن قانادلر ! ازهار ايچنده مست ، ياشار بر چيچك قدر ، ازهاره راز حسى فيصيلدار ، قونار ، اوچار ...

طاستين فسون بوسه يى اقداح لاهده ، ايچيسين ضياى موسمى صهبى زالهده ، كزسين بتون افقلىرى ، اوچسون اوزاق ، ياقين ...

ارواحيدر كوزل كلبكلر اعزهنك ، بكنزر خيال قلبنه بر بكر تازه نك : قالماز حيات رونق ، أل سورمه يك صاقين ا

جناب شهاب الدين

خزان

صوك بهار ، ايشته موسم پر باد ، ايشته دالدر قديد و لرزشكار ؛ يسه هپ سرسرى وى امداد ، صانكه درد خزان ايله نالان ، ايشته جاملر ده چيرينان روزكار !

اووالر حزن شامه مستغرق ؛ ياد دوريله صيلايور كدرم ؛ آه ، اى باد سرسرى خزان ، صانكه پيشكده بر ييقين يابراق شيمدى آواره سر دوشونجه لرم ! ...

۱۳۲۴

سليمان صاب

قارشیکده

بعضاً نظر لری کده ایدر نفرت استعمال ، بر سوزش عذاب ایله صیقلار هوسیم ؛ بعضاً دیرینلکنده کولر طائی برمال شکران ایچنده سجدله ایدر معنویتم ... انظاریکک او بونجایغی عنزم واردتم .

بعضاً ایدر لیکده تبسملر احمرار ، بوسه دوکر بوکلره بر عشق آتشین ؛ بعضاً دوداقلرمدن ایدر لبلرک فرار ، قلبنده جانانیر دلی بر اژدر خشین ...

بردن آجیر ایصیردیغی بر قانلی بر دیشک .

بعضاً بر آرزوهن ، آجیان برقادین کبی روحک زواللی روحمه برخطه یافلاشیر ؛ لاکن بونک ندامت اولور هپ معاقبی ، چهرهک قالیر یانمده وروحک اوزاقلاشیر ...

۳ مایس

جلال ساھر

مباحث اجتماعی و اقتصادی

قانونلرک لطف تأییدینه محتاج اولمان

وقور بر مشروطیت [۱]

علوم قانونیهده بیان فکره صلاحیتدار اولان بر ذات شوبله دیمشدی : « هرکون بر طاقم جمعیات بشریه کوروررکه یکیدن قانونلر یاپارلر ، فقط یکیدن جمعیات بشریه تأسیس اتمش قانونلر کورله ، شد . » قوانینه ماهیت سماویه عطف ایدرک مسعدت اشخاص مادیه ومعنویهقی حصراً دعایا خود عبادت وضعیننده مدونات قانونیهدن بکلهمک خطالی بر ایدر . مثلاً مشروطیتی قبول ایدن ملتارک تمثالی ، مقتدابه منفردی اولان انکلتزدهده ، کلمه مشروطیته بزم وردیکمز معنایه کوره ، بر مشروطیت ، بر مشروطیت مدونه یوقدر . شبهه یوق که انکلتزدهده بر مقدار نصوص قانیه اروساحه ثبوتیه بیقان هر مرضی ، هر محذوری تدای و تلافی ایتک ایچون بر طاقم ماده لری احتوا ایدر . آتیحق عصر حاضر انکلتزده سنک مشروطیتی بر برینه غیر صریح ، بر بردن متفرق اولان بونصلرده ، بو قانونلرده آرامق ایجاب ایتمز . مثلاً انکلتزدهده ملتک وکیلرینه تصریح قوتی ورن بر قانون یوقدر : وکلای ملت حق تصریح وقتینینی قرالک نیجه نافذدن بالندریج و بلا قانون آلدی ، بونک ایچونده انتخاب ایتدیگری تدبیر ماهرانه شوندن عبارتدی ، قراله معاونت مایه وعسکریهده . بولتی ایچون بر شرط غیر منفک در یان ایتدیبلر : وکلای ملتک تکالیف قانونیه سنک قرال طرفندن قبول ایدلمسی .

[۱] آروقات ژان نرونه ن مقنن .

صوکر انکلتزدهده قرالک رأی خودیله هیچ برشی باقیه مقتدر ولامسی حقندهده بر قانون یوقدر ، بو خصوصده بر نظارک رضوا امضاسی لک زوی ده تعاملدن ، استعمال متناهدن ، عادت مادیهدن متولددر ؛ قرالک آرزو واردادهدهه قانوناً مجبوریت آور بر ماهیت ورمک ایچون بر مهربک وضع ایدلمسی بولنده بر تعامل واردی ، ایشته بو عادتدن نظارلرک قراله مسئولیت خصوصندهه نائب اولسی اصولی اورتهیه بیچیدی و بویله جه بسیط ومادی بر « فورمالینه » اورتهیه « پارلمانتزده » بر طرز حکومتک آهتین برکنی یونیدی . مثلاً انکلتزدهده قانیتهنی تشکیل ایدنده قانون دکلدر ؛ « ژانغ » ک تعبیرله قدرت حکومتک تظاهرات فعلیه سی اولان و « دائونومغ شریعت » ده بر قاچ اقدینک یعنی بر قاچ نظارک زمان زمان طویلانمستدن عبارت اولان قانیته اصولی اورتهیه قویتمش بر صراحت یوقدر ؛ انکلتزده قوانینی « نظار » نامیله بر طاقم مأمورلرک وجودندن خبردار دکلدر ، اوله شی بیامز لری ، انکلتزدهده قانونلر یالکز « قرال خادملری » عنوانی حائز بر طاقم مأمورلرک وجودینه واقفدر . هم عیجا انکلتزدهده ایلک مجلس استشاره وکلاردهه اجتماع ایتدی . دیرسکر ؟

— الکزیاده ذی نفوذ بردرت آدمک ضیافت مامه سنک اطرافندهه انکلتزدهده قوه تشریحیهنی ایکی مجلسه آیراندهه قانون دکلدر ؛ حتی اوقدر دکلدرکه مبدأ تشکیلندهه یکو وجود اولان انکلتزده پارلمانتوسنک بری عوامه بری زادگاهه عائد اولتی اوزره « عوام قارهمسی » و « لوردلر مجلسی » اسبیله ایکی به آیرلدیغی تاریخی قطعی وصحیح صورنده تعیین ایتک غیر ممکندر . حالبوکه بو اصول انکلتزدهدن بیچیدی ، وانکلتزدهده بو اصول بر وقته تاریخیه و تعاملیه دن عبارت قالدینی حالده مختلف طرز لرده مختلف دولتلرک ممالکنهه قوانینینه کیروب بیچیدقدن ، مدونات قانونیهده برر دور عالم سیاحتی یابدقدن صوکره عالمشبول بر قاعده ماهیت مشهوره سنی آلدی . خلاصه انکلتزده دولتی منید و متعدد سنه لردن بری اداره مشروطیتک عینی چرخلری ، عینی ماکنه لری محافظه انکله برابر تدقیق ایدیلنجبه کورولورکه اوچرخلر ، اوما کنه لری عین طرزده ومعناده دونموز ، تعبیر دیکرله اوچرخلری تدویر ایدن قوای محرکه عینی نقطه لرده ایشله میور . مثلاً عوام قارهمسی انتخاب اساسنه استناد ایلر و طرز تشکیلنده کوره افکار عمومیهنک قدرت حاضره سنی تحلیل و تعمیق ایدر بر مؤسسه ایکن یاواش یاواش حاکمیت سیاسی بی اله آلاق بو کون اعطای آرا ایتک صورتیله وکلانک حیات سیاسی سنی تنقیص ایتک حقنه مالک بولنمشدر ؛ و مثلاً لوردلر مجلسینده کی زادگان ترقیات تجاریه و صناعیهنک تأثیریه راضی دن متولدناستفاده لری غائب ایدنجبه دهه موقراسی لک انکشاف طبیعیه سنه سدحائل اولتی بدلافنده بولنماق لزومی حس ایتمشدر چونکه بر « فه دهموقراتیک = قوتی ، و آمدن آلان بروقه ، بر حرکت » اوکنده بولنمشدر . و چونکه انکلتزده تصور ، فکر بری ذکل وقعه ، اعمال ، حرکت محیطی در . بناء علیه انکلتزدهده عوام قره سنک فسندن صوکره عادتاً بر « ره فهرانوم » اصولیه بریتانیا ملتک آرزوی عمیق یکو جودانه سنی فاده ایدن انتخابات عمومیهنک نتایج سیاسی سنی اوکنده لوردلر مجلسی آکلیر . بو کون لوردلر مجلسنک اولسه اولسه بر صلاحیت مخصوصه سی وارددر ؛ وقتسن ، نابزمان بر طاقم تشبثانه احتیاطکار و عقلی باشند بر سد نعمت اولتی .

انکلتزده قرالی ایسه شخصی قدرتی ملتک صلح وسلام داخلینسه فدا ایدرک غایت پارلمانتزده بر جمهوریتک غایت ذی نفوذ بر رئیس جمهوری اولتی مهارتی کورسدری ؛ عوام قارهمسی « سپه کور » بی ، یعنی ریئسنتی انتخاب ایتدکن صوکره حشمتلو انکلتزده قرالک اجتماع مجلس حقنده کی لطفکار تصدیق و تأییدینه بر تواضع مخصوص ایله عرض افتخار ایدیورسه بونی عادتاً عادات قدیمه معاشقافتندن متولد بر رعایت متعامله ماهیتنده کورملیدر . خلاصه وکلای اولسون ، قرالک اولسون ، لوردلر مجلسی اولسون بتون مؤسسات سیاسی هامت نفوذ لری اسماً ضایع ایتامکله برابر نفوذ حقیقی لری استعمال ایتک خصوصنده بر محدودیت و بر تضیق معقوله معروضدرلر .

عیجا انکلتزدهده پارلمانتونک حقوق بر مشروطیت مدونه قانونسک جناح ضماننده بولنسه بدی دهامی مؤید اولاجقدی ، و شیمیدی مشروطیتک تشکیلات غیر مدونه سیله انکلتزدهده پارلمانتو - حقوق دها آژی « مصون عن التعرض = Inviolable » بولنور دیرسکر ؛ بالعکس ... اوراده پارلمانتو حقوق اوقدر رصین ومصوندرکه اوحقوقی تأیید ایتک ایچون قانونلرک صراحت وصحایته احتیاج کیفیتی خاطر وخیاله کلز . « بومی » لک دیدیکی کی انکلیزملی انقلابه قلب خصوص و برمشدر ، بونک ایچونده شوطرینی اختیار ایشدر : انقلاب ایله عنعنات و تعاملات ملیه نی مشبوع قیلتی . مثلاً حاکم لری هر تجدید و هر ترقی ایچون اوراق رسمیه نی عرض و عمیق تدقیق ایدرک اولنرده عصر دیده سوانق آزارلر و بولورلر . بونکله برابر بو کون کم بولنه بیلیرکه حکومت مطلقه اشکالک و تمیز ایتک حالا دوام ایتدیگی اومحیطده انکلیز مشروطیتک عوامه منتهی وحرینته مستند اساس رصینتی کورمه - بن وسچمه مش اولسون .

۲۸ نیسان ، ۱۳۲۸

مدحت جمال

کوهلرک مطایره

« منکشه ، دن بر قاچ صحیفه »

کندی کندینه کوله رک : « عشقلم ... ! » دیوردی ؛ و بو کله نی کندیسیله برابر سوه استعمال ایدن بوزینیکرجه کنج کبی اوده غریبک الک ظالم و مشرح قلمی لاروشفوقلک اوقدر درین و آجی اولان « برچوق آدملر عشقندن بحث اولندیغی ایشتمسه لر سومیه جک لردی . » ملاحظه مشهوره سنک طوغری بلغنی تصدیق ایدرک بومناسبتانه عشق نامی ویریلوب ویریلجه چکنی شبهه ایله تلقی ایدیوردی . فقط هپسی ده اوله میدی ... ؛ باخصوص کندیسی ده برچوق باشقه آدملر کبی می ایدی ... ؛ او ، روحک بوشوق واشتیاق آتشین ایله ، عشقی یوقدن ایجاد ایدرک ، عشق اولماسه دنیاده او احتیاجی حس ایدرک مطلق سوه جک محاسنرور ، پرشعر روحیه بتون بوباشقه لرندن کاملاً آیرلمیور میدی ؛ باخصوص ، بتون عشق لری بویله دکلسهده ، بعضلری نصل چارمسز ، نصل مقاومت ممکن اولیه جق بر احتیاج لرزان غرام ایله حصول بولمامشیددی ؛ هله بو کونلرده روحی بویله بر عشق املی ناصل تارمار ایدیوردی ... ؛ باقدینی هر کوشده بر سحاب خیال ایچنده ضیادار بر رؤیای عشق ، لوند برقادین نوری کورور کبی اولیور ، و بتون راست کلدیگی ، طانیدینی قادینلرک هانکی سنک بوسنه حیاتی بویله تلطیف و تعطیر ایدرک شکوفه دلبر اوله جغنی کندینه صور بیوردی .

اوت ، عشق لری ... اونکده هر کنج ، باخصوص ادبیانده مههجه بر موقی و شهرتی اولان بتون کنج لری بر قاچ عشقی ، دها طوغریسی بر قاچ خاتمه مناسبتانی وارایدی ؛ فقط بولنره بر مناسبت بیله دیمکدن زیاده یالکز بر رخساره عاشقانه دیمک دها دوغرو اوله جق ایدی . چونکه اثر لری نه اعلان مقنویت ایدن بر قاچ خامه بلکه تراکتسزلک اولسون دیه حواب ویره رک ،

طانیدینی ، حتی بعضاده هپج کورمکه موفق اولمیدیغی بر قاچیله تأسس ایتش ، اکثر صفحاتی برضایه شاعرانه و افلاطونانده ن عبارت قالمش اولان بومناسبتلر جدیتی حقنده شبهه دن نفسی منع ایدم مدیگی بر عشق ملتهب ایله کندیسنی سودیکنی هر مکتوبنده تکرار ایتمکه برابر هنوز طلوع ایتمکه قرار ویره مش اولان و مکتوبلرینه نیله عزت امضاسنی آتان بر خانم ایله کندیسنک متاهل اولدیغندن خبردار اولدیغی حالده ازدواج امیدلریله چیرپیان و اثر لری نه مقنویتیه هر مکتوبنده . فیدالدرله ، اینلرله تکرار ایدرک حیاتی کندیسنه تسلیمه حاضر اولدیغنی اعترافه قدر ایلری کورتورن و اون بش یاشنده بر قین اولدیغنی تأمین ایدن معزول بر ولی قیزندن عبارت ایدی که ، بو قیز جغزک مکتوبلری نه ، بر رومان یازار کبی اوطورور ، بر آرز سویندیرمک ، مسعود ایتک آرزوسیه اوزون ویلان مکتوبلر یازاردی ... اون بش یاشنده بر کنج قیز ... لکن بو نه ایشه یازایه بیلیردی ؟ ... تأهلسه ، بر کره ، او قیز جغز کندی اولادی اوله جق قدر کوچوک بر سننده اولدقدن باشقه ، عینی زمانده ایکی قادین قوجهمسی اولقدن صوک درجه نفرت ایتدیگی کبی ، زوجه سندن آیرلقده هپج عقلنه کلزدی ؛ زیرا ، بتون بومعاشرتیه رغماً ، زوجه سنه درین بر حرمت وارتباطی وار ایدی .

آه او بیلیوردی ، بتون استانبول ایچنده ، کندی عشقنه لایق اولان موجود برنی او پک اعلا طانیوردی ؛ فقط ، عیجا اوقدر مسعود اولتی مقدر میدی ؟ و او سعادت ممکن اوله بیله - جکمیدی ... ؛ او عبدالحمدک طنظته لی مشاورلرندن اولوب بو کون بویوک درده اختیار اقامت ایتمکه اولان بک افندینک کریمه سی ، بو کون اورویا سفارتلرندن برنده مستشارلقله بولنسان زوجیله امتزاجسزلق حکایه لری واقف محافظده حالا دوران ایتمکه اولان مغرور ، لوند اجلال خاتم افندی ... ایشته دایماً محال آرقه سننده قوشان قانی و عشقی ایچون بو کون انتخاب ایتدیگی نجم امل ، بو مغرور کنج قادین ایدی ... فقط عیجا موق اوله بیله جکمیدی ... ؛ بو املک تحققی ایچون ترتیب ایتدیگی پلان اگر موققیته نتیجه پذیر اولورسه ، دها شمیدی به قدر نائل اولدیغی مددب بر سعادت ایله مست و منور اوله جغنی تصدیق و اعتراف ایدیور ایدی ...

اوتوز یدی یاشی یتوب اوتوز سکرنجی سنه سی باشلامش اولدیغندن ، آرتق کنج لکه مخصوص بر فیضان خویلا ایله قادیلر آرمسته برضایه خیالیه آرامقدن چوق یورولمش ، برچوق مجروح اولمشدی ؛ ایدر آل ... اوت ، بو برشعر ایچون غایت موافق بر زمین ایدی ... فقط شعر ایچون نه قدر موافق ایسه حیات ایچندهده اوقدر محال ، اوقدر اوزاق بر خیالندن باشقه بر شی اوله میور ایدی ؛ بدیعه امل ... بتون حقیقی بدایع کبی ، یالکز بر قاچ مریض الخیال بدیخت شاعره زاده توهمندن باشقه برشی اولمان بو خیال اوغورنده دنیانک و حیاتک ویره بیله چکی ، مادی و حقیقی

بر چوق اذواقدن نفسی محروم ایتدیکنه شمیدی درین درین
تأسف ایدیوردی .

آه ، او حیاتی هیچ بر وقت ، هیچ بر نایه ترین ایتمه مش
اولان نور نخیل ایچون نه ممکن سعادتلری ، نه محقق ، آیاقلرینه
قدر سریش ذوقلری فدا ایتمش ، نه محروم وسفیل سنهله
کچیرمشدی ؛ اویله قادینلره ، اویله کنج وحریص عشقلره مصادف
اولمشدی که ، کندیسنه هیچ اولمازسه بش اون کون انسانی برقاچ
ساعت حقیقی برذوق ایله ، ندیده برانسان ایچون ممکن اویله بیه جک
ذوقلرایله مست و مسعود ایده چکی حالده ، اولنری عادی ، کندیسنه ،
پرستشنه ، خیالنه غیر لایق اولدقلری ایچون ، رد واهال ایتمشدی ؛
حالبوکه او بدیعه خیالیه ، او ائنده ، چکلدیکی کاشانه محال
آرقه-ندن ، کندیسنه بلکه کولیوردی ...

ایشته بونک ایچون ، بویله وهم وخیال پیشنده کچن یابس ،
محروم ستهلرینه تلافی و تضمینی غیر قابل سعادتلمش کی ، شمیدی
آجیوردی ؛ فقط آرتق اونوزسکز یاشنه کلدیکندن اگر برشرقینک
توصیه سینه اطاعت ایتک لازم کلیرسه اختیار اولدقنی ایچون آرتق
اوصلاقمق لازم کلدیکنی کوریوردی .

فقط اوصلاقمق ، اونک ایچون عشقه ، قادینلره وداع ایتک
نه درجه ، نه قدر محال ایدی ! وکندیسنه بو آتشین قلب ، بو
محتصر روح موجود اولدقجه اوصلاقمق ، شعر وحسندن کف
امل ایتک محالنه قارش بونقی بو کدرک حتی طقسانلق بر اختیار
اولسه ، کنج ، شن وشوخ برخزیننه حسنه قارش دایما بی اراده ،
دایما خسته امل قاله جغنی اعتراف ایدیوردی . آه یارب ، نه ایدی
قلبنده کی بولایموت اشتیاق غرام ، نه ایدی روحنده کی بو لایزال
سهاق امل که ، کندیسنی دایما ، دایما اسیر محاسن ، دایما لرزان
شعر وشاب بر اقیوردی ؟ ...

مکتب حربینه نک اوکنده تراموا بیلرک ازدخامندن عربیسی
بردقیقه توقفه مجبور اولمشدی ؟ قالدیرمه مصادف نظری اولان
واولدن کورلمش ، طانیلمش ، غائبانه پرستش ایدلمش وحسن رقیقی
ایله کندیسنی همان یکیدن پرلرزه غرام ومقتون بر اقان بر کنج
قادرین عمق موجودیتده بر آه خسران حالنده غلیان ایدن یکی بر
اشتیاق آتشین پیدا ایتدی ؛ ایشته بر نایه لک بر تصادف دهاکه ،
کندیسنی ، باشقه بیکلرجه آدملرک آیلرجه تماسده بولندقلری
گوزل قادینلره قارش حس ایتدکلری ابتلا و آرزودن فضله
براحتراض ایله صارصمش ، واوندن اوزاق یاشامنه محکوم اولدقنی
ایچون طویدقنی قه والمه ، آیلرجه برابر یاشادقلری قادینلردن
آرزولرینه رغماً آیرلمنه مجبور اولان بیکلرجه آدملرک طویدقنی
المدن زیاده خراب اولمشدی ...

کندی کندینه آچی آچی : « سوکرده اولی وچو جوق باباسی ،
اویله می ؟ » دیوردی ؛ درین بر آه ایدرک « بن نه قدر غیر قابل
اصلاح ... نه قدر ، نه قدر ... دیه میرلداندی ؛ بووقدر غیر قابل
تداوی برصورتده معلول حسن وعشق اولان روحیه ستهلردن بری

باشنه کلن آفات روحانیه رغماً غیر قابل تعمیر بر بلایه ده دوچار
اوله دن اولمک ممکن اولیه جغنی تصدیق وقبول ایتدی .

حالبوکه کندیسنده بو هوا یلیکنه رغماً بر قادینه ، بر تک قادینه
اسیر اولمق ، و اوکا ربط حیات ایدوب اولنجه یه قدر متون
خزائن روح وحسیاتی او معزز قادینه وقف وفدا ایتک احتیاجی اک
شدید احتیاج ایدی ؛ و بوکون ، کندینی بویله ، هر چیچکه
قارش بر شتاب اولان بر کلک کی ، بتون تصادف ایتدیکی محاسنه
قارش خفیف و بی اراده بولیورسه ، اوده ، شمیدی به قدر روحنی
ووجودنی حسن وروحیه نمون و مسعود ایده جک بر قادینه ،
او قادینه ، آه ، او بدیعه امله تصادف ایده مه مش اولدقنی ایچون
ایدی ...

برقادرین که کندیسنی وجودیله نه قدر مقتون ایدرسه روحیه ده
او قدر مسحور ایده بیلسون ؛ وجودی نه قدر لطیف ومستنا
ایسه ، روحی ده او قدر جلیل وکزین اولسون ... و بویله بر
قادرین که ، حیات کندیسنی ایچون آرتق اون سوومکدن عبارت
اولدقنی کی کندیسنه سولمک ایچون یاشادقنی تمسح عمیقی
ویرم بیلسون ... شعر وعشقه قارش موجودیتی بو قدر التهاب ایله
ضبط و تسخیر ایتمش اولان مقتونیت آتق نخیل حسن وشعریتله وجود
بولش دینه جک قدر یالکز پرستش اولونمق ایچون دنیایه ککش
بر چیچک ، بر ایچی ، بر بیلدیز قادین اولسون ...

هرارککک آسمان خیالی ترین ایدن اورنکین نجم امل ،
یعنی نادر و یکانه بر عشقله نادر و یکانه بر قادینه پرستش ایتک ،
واونک نائل پرستش اولمق امل صمیمی و آتشین اوننده شبایندن
بری پیشنده الم واین ایله سور وکلهمشدی ؛ او ایلک طانیدقنی ،
ایلک سویدیکی قادیندن بری بتون راست کلدیکی قادینلره یالکز
اوبدیعه خیالی آرامش و بوله مدیتندن دلخون و نالان اوله رق اونک
ایچون ترک ایتمشدی ؛ بتون عشقلرنده یالکز او قادینی بکله مش ،
و یالکز اونک ایچون یاشامشدی ؛ و بوخیال ، بو قادین خیالی ،
اوقدر مذهب ، اوقدر مرصع بر رؤیای عشق وصال بخش ایدیوردی .
دی که ، بوکا بتون حیساتی ، اولنجه یه قدر ، نائل اولمق سزین
بیله وقف ایده بیه جک ، حتی ، بتون کندیسنه تبسم ایدن دیکر
عشققلری اونک ایچون فدا ایده جک بر فراغت لذتده حس
ایدیوردی .

آه یارب ، مجبا بو قادینه هیچ راست کلیه جکمیدی ؟ ... بر
قادرین که ، کندیسنی بر عبادت والهانه ایله جذب و بند ایدوب ،
حسن وروحیه باشقه قادینلردن آیره جق ، و یالکز ، یالکز
کندینه حصر وربط ایده جکدی ... برقادرین که وجودیله اولدقنی
قدر روحیه ده یکانه ، برقادرین که هر شیشه یکانه ، بر نفیس ، بر بدیع ،
بر جلیل قادین ...

محمد رؤف

دوای

صافو

محرری : آلفونس دوده
پارس حیاتی

— مابعد —

اوجنی قانده بر بیانو قالدیرانلر کی صولوپور ، نفسی قیصیلوردی ،
قادرین مسحور ، کوزلر قانری رخ کشاده « یاوروم ! بونه خوش ... نه قدر
ای دکلگی ؟ » سوزلرینی سوبله یوردی . سوکنجی ندمه لرده ، دیوارلر ،
باصامقلری ، هر شیشه لایتناهی بر حلزون دلخونلر دوش بو بوک متحرک
بر سردیونی چیقوروم ظن ایتدی . بو ماشینه یی شیشه قاین دکل ، اونی
بوغان ، هر دقیقه حدتله . تهلکه احتالنه رغماً ، براقنی ، صالیورمک
احتیاجنی حس ایتدیکی آغیر ، مدهش بر شدی .
قابونک اوکنه کلدیکی زمان قادرین کوزلرینی آجارق « کلر کی ؟ »
دیدی . ارکک « اوخ ! کلیدله ! » دیه دوشوندی . ذاتا ایکی
الی چاربان سینه سی اوژرنده صاب صاری ، دوشوندیکنی علناً سوبله به مزندی .
صباحک مغموم سنجایلر ایچنده بو سردیونی چیقیش دن باشقه برشی
اوکونکی حیاتلرینی اشغال ایتدی .

۲

ایکی کون ، قاین ، یانده قالدی ، و سوکره طاقیل بر وجود ،
ایجه بر چاشیر خاطرهمی بر اقدی ، و کندی . اوکا دایر آدره سندن ،
اسندن و « لایم اولدقنی زمان بی چاغیریکز ، دایما اسیریکزه مه ایم »
سوزلردن باشقه بر معلومات آلامدی .
ظریف ، رایجه دار کوچوک بر قارتده :

فانی لوغمران
آرقاد سواقنی ، ۶ نومبر

سوزلری اوقویوردی .

قارق ، خارجیه نظارتک سوک بالوسنه عائد پروغرامله ده شله ت
مسارهمسک پروغرامی آره سنده ، آینه تک اوزرینه ایلدیرمشدی .
پوشوخ ، رایجه دار اوله تک ایچنده ، شومینه تک اطرافنده ایکی کون
طولاشان قادینک خاطرهمی ، چالشقان ، بوکی عشقلردن بختب غوسه تک
فکرندن بردقه نهجید مناسب هوسی کچمکسزین ، اوچدی ، کیتدی .
نظارتده ک امتحان تشرین ناییده اجرا ایده جکدی : آتق
خامر لانا یلمک ایچین اوچ آی واردی ؛ بوندن سوکرده درت بش سینه
مدتله خارجیه دائره فنده چالشق لازمیدی . و دها سوکرده ده ، احتال ،
اوزاق بر مملکتده اونق اعتراف ایده جکلردی . بو فکر تساعد اونق ذره قدر
تورقوتلوردی . زبیرا غوسه دن دار ماندی عاله سنده ستهلردن بری
باشایان برعته نه ، مسلک دینلن شیشه بو بوک اولادک بو بوک بدولرله تیبا
تغیب ایتمه سی اسر ایدیوردی . بولولایتی ایچین یارس تک اوزون سورجک
اوزون برسیاختک برنجی قدمه سی تشکیل ایدیوردی ، و بو دوستقلده اولدقنی
کی عشقه ده ایدی رایله لر ناسیسه مانع اولیوردی .

ده شله تک بالوسندن بره یاخود ایکی هفته سوکره ایدی ، غوسه دن
لامبسی یاقش ، کبابلری ماصه اوزرینه قوموش ، چاشمق ایچین
حاضر لایوردی ؛ قایه بو تورقاق برال ووردی ؛ قایه آجیلدقنی زمان
ایچری به ظریف ، نظر فریبده بر توکلده برقادرین کیردی ، بوژنده کی

اورتونی قالدیرمانجه غوسه ن طایبامادی .

« بینه کلم ... کوریورسک یا ، بینه کلم ... »
سوکره ارککک ایشته معطوف اندیشه تک نظرلرینک آلتنده « امین
اولکز ، ایشکزه مانع اولام ... بن ایشک نه اولدقنی بیلیم » دیدی .
شایقه سنی چیقاردی ، « دور عاله » عائد برکشاب آلدی او طورددی ،
وظاهراً قرآتله مشغول کی کورونه رک بردقه ده برندن اویشامه دی ؛
فقط هر نه زمان کتابلردن ژان کوزلرینی قالدیرسه اونک نظرلرله
نظری مصادفه ایدیوردی .

قاندوده قوللرینک آره سته آلتق احتیاجنه مقاومت ایتک ایچین
برجدال معنوی به مجبور اولیوردی . طار آتیله ، قیصه بویله ،
شهوت انگیز ، طولون دوداقلرله ، کوچوک باشیله ، تمامیه پارسه
مخصوص مکملیت تلبسه حقیقه قاین تک جاذبه دار ، بالوده کی قیافتنک
تایر اخافه کارندن عاری ایدی .
ایرتسی کون ابرکندن کیتدی ، هفته ایچنده برقاچ دفعه لر دها
کلدی و دایما صاب صاری ، الری دوشمش ، سسی هرجاندن قیصه مش
آره کیریوردی .

« اوت ، بیلیروم که سنی صیقیور ، اؤچ ایده -ورم ، دیوردی ..
دها مغرور اولایم ! .. بین ایدرم ، صیاحلری سنک یانندن جیه قیریم
زمان بردها کله مکه قرار بریروروم . فقط ... سوکره .. آفتاملری
عودت حسنی بو تون قوتیله بکا تحکم ایدیور . »

ارکک ، بو صرار عشق دن متولد برغرور نسوی به مغلوب اولدقنی
کورمکه محظوظ اولیور و بو محظوظ ایله اونق سوزلروردی . شمیدی به
قدر بیراخانه لرده ، اسکه تیلرده تصادف ایتدیکی قادینلر اونده حیوانجه
کولوشلرله ، بر آشچی قاین الله بکزه بن اللریله ، اوکا آیرلقدن سوکره
بجیره لری آجدیراچق قدر غلیظ لسانلرله ، حسله لره نفرت او یاندیر وردی .
و بو تون صفت روحیه ذوق قادینلرینک اونلره بکزه دیکنه قناعت
کتیریوردی . فانیده حقیقه قادینلره یاقیش بر بوقار ، برعلویت ،
مکالماتی متنوع ، فائده لی برشکل افراغ ایده بیلیر ، هر شیشه عاله برقوق
و معلومات کورمکه حیرتدن حیرته دوشیوردی .

فضله اولارق قادرین موسیقی شناسدی ده ... بر آرز بورغون ، غیر
مطرد ، مع مافیله تعلیم کورمش قونترالو بر سله شوپنک ، شوپنک
پارچه لرینی ، ژانک دماغنده محفوظ کوی شرقیلرینی اوقویور ، پیانو ده
رفات ایده بیلوردی .

مملکتنده کلرینک تک زیاده - سوکره موسیقینک ، بوکل و سکون
صنعتک غوسه ن چیلینجه متونیدی . ساعات مساعیدنی - سله ته بیج
ایدیور ، سکون واستراحت زمانلرینی اونکلر او بو تویوردی . قادینک
بر تیاترویه منسوب اولمامسی تمجینی موجب اولیوردی . مع مافیله بر زمانلر
« لیریک » صحنه سنده تقی ایتدیکنی اوکرتدی . قادرین « فقط او قدر
اوزون مدت دکل ، دیوردی . پک آرز ... اساساً صیفیلوردم »

فی الحقیقه قادینه نسوان تماشایه مخصوص نه جعلیت ، نه غرور ،
نه ده یالان واردی . یالکز حیات خارجی سینه عائد بر مکتومیت ، بر سر ،
حق اک هیجان انگیز احتراصلر آره سنده بیله محافظه ایدله بیان بر سر
اطرافنی احاطه ایدیوردی . مع مافیله قاتق کندیسنده نه قیصه لایق
نه نجس حس ایتدیکی جهتله میده معنیده کلوب کیتمه سینه مساعده
ایدیور ، ساعت بیله باقاپور ؛ آرزو و صبر سزایمک قلبده چیتلایان بو بوک
ضربلرینی بیله حس ایته یوردی .

زمان زمان قادینک ، دماغنده خریطه سی منقوش اولان یاریس
جواریتک کوزل کوشه لرینی ، بوسنه تک کوزلر لایق یازک شعرله محاط
کشفه ، تحری به چیقورلر ، شمندوفر مو قیلرینک کورونولرینه قاریشیدورلر ،
اورمانلرک ، سولرک قیسنده کی لوقیطلرده تک دیوردی . یالکز خدک تک
زیاده کیتدیکی بخللردن ، کوشه لردن قادین احتیاج ایدیوردی . بر کون رکک
« دودو کرسی » م کیتک ایسته دی . قادین « خایر ! خایر ! اورایه
کیتیم ... اوراده بر جوق رساملر وار . دردی ...
صنعتکارله قارشو اولان بو علم توجهک مقدمه عشقلری اولدقنی
کنج آرتک محظرف ایتدی . بونک اسبابی سوزلرینی زمان قادین « بونلر

دیدى، برطاقم اخلاقلى بوزوق، مشوش الحال، وقوعندن زیادہ فضلہ لقلہ
برشیک شیعنہ میال آدملردر .. بکابرجوق فنالق یابدیلر .. «
ژان « مع مافیه صنعت بویو کدر .. کوزلدر .. اونک قدر هیچ
برشی حیاه برحسن مخصوص، بروست مخصوصه علاوه ایدهنر .. «
سوزلریله اعتراض ایتدی .

— بیلورمیسک، حیاتده کوزل اولان نهدر، شکر م .. حیاتده
کوزل اولان سنک کبی مستقیم اولق، بکری یاشنده بولمق وسومک،
سوشمکدر .

بکری یاشمی! ... قادیته ده، بوقدر زنده، بوقدر شاطر و خندان،
بوقدر نیکیبن کورمکله دها زیادہ ویریله مندی .

بر آقشام، سن قلهره، بایرامدن برکون اول کلشیلر، یاتاجق بر
اوطه بیله بولاماشلردی .

زمان کچدی، اک یقین کویه بیله کیده بیلک ایچون بر میل قدر
مسافه قطع ایتک لازم کلیوردی .. دیوار جیلرک یاندقلى برص، نلغک
اوجنده اوتدن بر یاتاق بولایلدیلر . قادین :

— هایدی اوراده یاتالم .. بو بکا حیات سفالتمی اخطار ایدر . دیدی .
دیمک که او سفالک ده نه اولدیغنی بیلوردی ! دیوارنده کوچک

بریوا ایچنده بر قندیل یانان، بر جوق یاتاقلرله مملو، کیرچله تلون ایدلش
اوطه نک ایچنه طوتونه طوتونه کیردیلر . بوتون کیجه، بر برینه صارلش،
پارسلی قادیته اییک الیسه لرینک یاشنده دیزلمش آغیر، ثقیل، اوطه
آرقداشلرینه عائد، بوتینلره باقه باقه، اونلرک اییکله لرینی دیکله به
قهقهه لرینی، بوسه لرینی بوغدیلر، صاقلادیلر .

خجر کا ذبله برابر قاپونک دیننده بر دلیک آچیلدی، اوتدن بیاض
یاتاقلری، طوپراق زمینی بر حزمه ضیایه اوقشادی . بوغوق برسس
« هایدی یولداشلر، هایدی باقالم . » دیدی .

اوندن صکره مظلمه شن و طه ده اوبویان بر خلقک اسنه لرندن،
کریله سنندن، او کورمه لرندن متولد مؤلم، بطی بر کورولتو حصوله کلدی،
ساکن، ثقیل عمله لر برر برر، یانلرنده کوزل بر قادیته بیله یاتامسندن
شبهه لیمه یه رک چکیلدیلر، کیتدیلر .

اونلر کیدر کیتمز، قادین آباغه قالدی، اوتیه بری به طوتونارق
الیسه سنی کییدی، صاچلرینی دوزلندی، « برندن اویناما ! شمدی
کلیم ... » سوزبله طیشاری به چیقدی . شبنملرله مالامال جسم بر دمت
چیچکله بر آز سوکره اوطه دن ایچری به کیردی . محیطلرنده کی هوایی
جانلاندیران بو صباح چیچکلرینک رایجه دار نمنا کیسنی پاتاغک اوزرینه
سرپه رک « شمدی اویویا بیلیرز » دیدی .

ژانه فانی، صباحک ضیالری ایچنده کوله رک، ایچنه صاچلری طاغینق،
بوچیلغین اوتلرله صمانلغک قاپوسندن کیرنجه به قدر بوقدر کوزل کورونه مشدی .

بر باشقه کون، « ویل داوری » ده کولک او کنده یک بیورلردی .
بر صوک بهار صباحی سیس ایله ساکن صویی، قارشولرنده کی اورمانک

صاریلقلرینی ستر ایدیوردی . لوقطه نک باغچه سننده بر بریله قوجا فلاشارق،
اوپوشه رک کفال بالئی بیورلردی . بردن بره ماصه لرینک کواکسه سنه ملنجی

چنار آقاجنک دللری ایچنده قورولش بر وادن قوی، حیله کار برسس
« بکا بالسه کزه ... نه وقت بر بریکزله فاغالا شمدن واز کچه جکسکوز . »

دیدی، هیکل تراش قاثودالک تیرمنزی، آرسلان سیاسنه مشابه جهره سی
دالیر آره سنندن کوروندی .

— آشاغی به اینوب سنزکله یک بیه جکم . بوراده بر یاقوش کبی دالیر
آره سننده صاللا نندن بیقدم .. دیدی .

فانی جواب ویرمدی ! اوکا تصادف ایتمکله صیقیلدیغنی اظهار
ایدیوردی . حال بوکه ارکک هان بوتکلینی مشهور صنعتکاره قارشو بر

تجسس برستشکار ایله، واونکله یک یکله مفرور، قبول ایتدی .
قاثودال، اهلکار کبی کوروشن الیسه لر ایچنده طریف اولقله برابر

اوکاده شله تک بالوسنده کوردیکندن دها اختیار کوروندی .
اونک حدنی جاب ایدن، متره سیله مهندسک صمیمیتلری اولدی .

فانی دیور، سنل بنل کوروشیوردی، ماصه نک اوزرینه حاولوسنی

برلشدیردرک « بیلورمیسک، اون بش کوندن بری بکارم .. ایلک کونلر
بو حال خوشمه کیتدی . بو کون « آته لیه » به کیردیکم زمان چالیشمق
ایسته مدم .. موده لره اذن ویردم . و صحرالرده بریمک بییه دوشوندم .
معناسز بر فکر .. یالکز اولدقدن سوکره .. یوامده آرقالیدی آغلایه حق
وصیرلایا حقدم .. دیدی . ولایتلینک چیلغین، کنج صقاللرینه، قیوریق
صاچلرینه ناقدی .

— کنجک نه کوزل شی .. بونک ایچین مترو کیتده تهله ک بوق ..
باقیکز، فانی، بندن کوزل دکلی ؟ سوزلرینی علاوه ایتدی .

قادین، کوله رک « چوق فنا آدمسک » دیدی، قهقهه سننده
یاش قبول ایتمین بر جاذبه، سومک، سولک ایسته یین بر قادیته تازه لکی
چینلایوردی .

قاثودال، قادیته یک ییکله برابر تدقیق ایدرک، دوداقلرینک اوجنده
اشتراک کار برچین آزر و حرن « بکا باق، فانی .. بوراده برابر بیک
بیمشک .. خاطر لایورمیسک ؟ خیل مدت وار . نه زانو، داژو، بوتون
آرقداشلرله بریرده ایدک . سن کوله دوشمشدک، سکا ارکک الیسه سی
کییدیرمشدک .. هله بالقجیلره مخصوص سابقه سکا اوقدر باراشمشدی که .. »
دیدی .

قادین بالان سویله مکسزین « خاطر لایورم . » دیدی . بو، تصادک
متبدل مخلوقلری دایما عشقلرینک حال حاضر یله مشغولدرلر . نه کیدلره عائد
بر خاطر به، نه ده استقباله مخصوص بر قورقویه مالکدرلر .

قاثودال، بالعکس، بوتون ماضی به مربوط، فی جانلی کشفلرینی،
عشقی، اکلنجه لرینی، بالولرینی، حربلرینی، مظفریتلرینی بوشالتیوردی .
بوتون بوقاریشیدیردینی آلورک ضیالری کوزنده، اونلره توجه ایتدیکی زمان
دوداقلرینده کی صالقملردن اوزوم قوپارتمقله مشغول کوردی .

« سزی تراش ایدیورم، غالباً ؟ اوت، اوت، پک مزعجم ..
اخیار اولق نه قدر فنا ! .. آه ! بو اختارلق ! » دیدی . آباغه قالدی،

پیشکیرینی آندی، قهوه به طوغری « لانغلووا، بابا، یک نیم اوزریمه .. »
دیبه باغیردی .

غیر قابل شفا بر خسته لقله معلول کبی، آیاقلرینی سوروکلر یه رک، اوزاقلاشدی .
قادین مشفق برسسه، « حقیقه زوالی قاثودال .. آرتق چوکویور، »
سوزلرینی سویله دی .

آلتون رنگلر آلتنده اکرین اوزون وجودینی اوزون مدت معشوق
معشوقه تعقیب ایتدیلر . وغوسه ن بر موده ل، بر فاحشه اولان ماریانک

قاثودال کبی بر بووک هیکل تراشه بر باشقه سنی، همده کیسی . موراتوری،
استعدادسز برر سماجی ترجیح ایتسه سنه حیرت ایتدیکنی سویله دیکی زمان

قادین کولسکه باشلادی، « معصوم چوخوق » سوزلریله باشنی چکدی،
دیزلرینک اوزرینه قویدی، بر دمت چیچک کبی کوزلرینی، صاچلرینی،
هر برینی قونلامیه، تنفس ایتیه باشلادی .

بوکونک آقشایی، اوچ آیدن بری تادی ایدن اصرارلره رغماً، برنجی
دفعه ژان تیره سنک خاه سننده یادی .

نهدن بکا کلک ایسته مه بوسک ؟ ..
— بیلیم .. ضمیمه کیدیور ..

— سکا قاچ دفعه سویله دم که بالکزم .. کیسه م بوق ..
قیرلرده کی تزهک بورغونلی سایه سننده . بوقفک یاشنده بولغان

آلفاد سواقغه ارکسی سوروکلر یه بیلدی . ظاهرأ ناموسکار کوروشن
اورته حالی بر اؤک زمین قاتی، کوبلو شایقه سیله باشی محاط بر قادین

آجیدی .
— بوژور ماشوم .. بو نیم ماشوم .. ایسته قرالمده ..
روحمده .. ایسته کتیردم .. چابوق صیشینی حاضرلا .. هر شیشی باقا !

(مابعدی وار)

مطبعة احمد امین و شرکائی